

ANEM A FONDS

El treball digne,
una tasca personal
i comunitària

Charo Castelló

Índex

EL TREBALL DIGNE, UNA TASCA PERSONAL I COMUNITÀRIA.....	3
1. UNA MIRADA MUNDIAL A LA SITUACIÓ DE L'OCUPACIÓ	7
2. EL FUTUR DE L'OCUPACIÓ QUE S'ESTÀ CREANT.....	13
3. PER QUÈ OBSTINAR-NOS PEL TREBALL DECENT?.....	15
4. EL TREBALL DECENT: UNA MIRADA DES DE LA DOCTRINA SOCIAL DE L'ESGLÉSIA.....	17
4.1 LA MIRADA DES DEL PAPA FRANCESC.....	21
5. CAP A ON CAMINAR.....	23
5.1 CAP A UNA NOVA CULTURA DEL TREBALL	25
5.2 ALGUNES PROPOSTES PER A L'ACTUAR.....	31
LES PROPOSTES DE L'ORGANITZACIÓ INTERNACIONAL DEL TREBALL (OIT).....	31
LA LLUITA DEL MOVIMENT SINDICAL.....	33
LES PROPOSTES DELS MOVIMENTS POPULARS.....	34
ELS MOVIMENTS DE TREBALLADORS CRISTIANS I LA PASTORAL OBRERA.....	35
QÜESTIONS PER AL DIÀLEG.....	41

Il·lustració portada: Càritas Diocesana de Barcelona

Traducció del text al català: Montserrat Sampere (CiJ)

El treball digne, una tasca personal i comunitària

«S'entén per treball decent l'accés a una ocupació amb drets i sense discriminació, en condicions saludables, amb remuneració suficient i protecció social. És a dir, treball amb dignitat»¹.

Si no canviem el rumb de la nostra societat, el futur de l'ocupació, en comptes de millorar en qualitat, empitjorarà.

No és gens encoratjador llegir els últims informes de l'OIT sobre les tendències de l'ocupació que s'han estat produint en els últims anys. Si no canviem el rumb de la nostra societat, el futur de l'ocupació, lluny de millorar en qualitat, empitjorarà. Estem vivint una època de profundes transformacions en el món obrer i del treball. Canvis que ens estan causant un gran patiment i desorientació. Molts dels nostres companys i companyes, famílies dels nostres barris, els estan patint de manera resignada, deixant-se portar per aquests canvis. Una de les més grans transformacions que s'estan produint és la manera d'entendre i organitzar el treball humà. Per això, l'Església, al costat d'organismes i organitzacions internacionals, especialment sindicals, venim reclamant des de fa anys un treball decent:

«Un treball lliurement elegit, que associï efectivament els treballadors, homes i dones, al desenvolupament de la seva comunitat; un treball que, d'aquesta manera, faci que els treballadors siguin respectats, evitant tota discriminació; un treball que permeti satisfer les necessitats de les famílies i escolaritzar els fills sense que es vegin obligats a treballar; un fer sentir la seva veu; un treball que deixi espai per retrobar-se adequadament amb

1 Nota informativa: Estat del Treball Decent al Món. 2016. Oficina OIT per a Espanya.

les pròpies arrels en l'àmbit personal, familiar i espiritual; un treball que assegurí una condició digna als treballadors que arriben a la jubilació (...) significa un treball que, en qualsevol societat, sigui expressió de la dignitat essencial de tot home i dona» (Caritas in Veritate, 63).

El que ens trobem i vivim és que la feina cada vegada és més indecent. Sigui perquè no es té, per la plaga de la desocupació, o perquè s'està transformant en un treball precari. Un treball que, en massa ocasions...

... no és lliurement escollit ja que cal «*agafar el que et surt*»;

... no ens associa al desenvolupament de la nostra comunitat, perquè no treballem per respondre a les necessitats reals de les persones i perquè hem de treballar «*avui aquí i demà Déu dirà*»;

... no et permet viure folgadamente ni cobrir les necessitats bàsiques, ja que els salaris van baixant mentre el cost de la vida va pujant;

... comporta, amb les successives reformes laborals, menys drets, per la qual cosa ens sentim menys protegits i més vulnerables;

... no respon a la nostra vocació i no és camí de realització personal;

... ens silencia perquè davant de tant atur i precarietat no ens atrevim a associar-nos amb altres treballadors i a alçar la veu davant la injustícia;

... s'organitza contra la família, els llocs de treball que es creen necessiten "llast zero", és a dir, no tenir càrregues familiars i tenir tot el temps al servei dels requeriments de les empreses;

... s'ha convertit en una cursa d'obstacles per assegurar la nostra jubilació;

... no és expressió de la nostra dignitat essencial com a homes i dones, com a fills i filles de Déu..

«És un treball indecent perquè no ens permet viure amb dignitat, va diluint la nostra humanitat i trenca els llaços socials, que són tan necessaris per construir fraternitat.»²

El treball cada vegada és més indecent perquè
no ens permet viure amb dignitat, va diluint la
nostra humanitat i trenca els llaços socials.

Com a militants obrers cristians creiem que, com a Església encarnada en la realitat del món obrer i del treball, no podem mirar cap a una altra banda. Hem d'afrontar els reptes amb la voluntat de construir una vida personal i social més humana i fraterna.

1. Una mirada mundial a la situació de l'ocupació

Situacions de precarietat laboral i sofriments les tenim cada dia al nostre costat, però més enllà de les nostres fronteres, especialment si la mirada la llancem cap als països del sud i els països de l'est, la vulnerabilitat i debilitat en l'ocupació és força més dura i sofrent del que ens imaginem. És important, juntament amb el coneixement que tenim de la nostra situació concreta, saber què està passant a la resta del món, per prendre consciència de la magnitud del problema i de la necessitat de posar al centre del debat social, polític, i també de les comunitats cristianes, com afrontar aquest problema de dimensions planetàries i què fer per desenvolupar un treball a l'alçada de l'ésser humà.

Des dels informes més recents com els que llança anualment l'OIT, passant per les anàlisis del món sindical, fins les anàlisis produïdes en diversos fòrums com el Moviment Mundial de Treballadors Cristians, o les Trobades Mundials de Moviments Populars, per citar-ne només alguns, hi ha una gran coincidència en que l'economia i l'ocupació mostren situacions de gran debilitat i precarietat, hi ha múltiples manifestacions de falta de respecte als drets laborals i socials per tot el món, manifestacions de com l'economia dels països no està al servei de les persones.

S'estima, segons els informes de l'OIT, que l'economia mundial no està creixent segons el previst: «Si es mantenen les respostes polítiques actuals, es presenta la perspectiva d'un continu afebliment econòmic, i això planteja problemes importants per a les empreses i per als treballadors».³

3 Informe OIT. Tendències de l'ocupació. 2015.

«El creixement econòmic segueix sent decebedor i encara s'observen dèficits generalitzats d'ocupació decent... Així mateix, persisteix una elevada incertesa sobre l'economia mundial... Generen preocupació sobre la capacitat de: i) crear una quantitat suficient de llocs de treball; ii) millorar la qualitat de l'ocupació en el cas dels que ja tenen una feina; i iii) garantir que els beneficis del creixement siguin compartits de manera inclusiva. A tot el món, els països afronten el doble desafiament de reparar els danys provocats per la crisi i de crear oportunitats d'ocupació de qualitat per als nous participants en el mercat de treball.»⁴

A tot el món, els països afronten el doble
desafiament de reparar els danys provocats
per la crisi i de crear oportunitats d'ocupació
de qualitat.

Són diverses les situacions comunes en què ens trobem a nivell mundial i d'una manera o altra es presenten en la gran majoria de països. A continuació descrivim algunes d'aquestes dades i situacions que apareixen en diversos informes de l'OIT.

Atur que no para de créixer: el nombre de desocupats a nivell mundial no deixa de créixer, són ja més de 200 milions d'aturats i aturades en els últims anys i no es crea l'ocupació suficient per oferir a les noves generacions.

Mala qualitat en l'ocupació: segons dades dels informes de l'OIT arriba a 1.500 milions de persones, o més del 46 per cent de l'ocupació total. De fet, gairebé la meitat dels treballadors dels països emergents tenen ocupacions vulnerables. Als països en desenvolupament, quatre de cada cinc treballadors estan en aquesta situació. Per això s'espera que la quantitat de treballadors amb ocupacions vulnerables a tot el món augmenti en 11 milions cada any. Les dues regions més afectades per l'ocupació vulnerable són Àsia Meridional i Àfrica Subsahariana.⁵

4 Perspectives socials i l'ocupació al món. 2016. OIT.

5 Informe OIT. 2016.

Existeixen també importants diferències per gènere pel que fa a la qualitat del treball. Així, en certs països del Nord d'Àfrica i de l'Àfrica Subsahariana, i als Estats Àrabs, les dones tenen de 25 a 35 per cent més risc d'ocupació vulnerable que els homes.

Atur juvenil: lluny de millorar augmenta de manera considerable. La taxa mundial d'atur juvenil té un valor tres vegades superior al de la taxa d'atur dels adults. De fet, la relació entre atur juvenil i atur dels adults ha arribat a un màxim històric, i registra valors particularment alts a l'Orient Mitjà i Àfrica del Nord així com en alguns països d'Amèrica del Sud i Central.

Augment de l'atur de llarga durada, especialment en les economies

«desenvolupades»: la durada mitjana dels períodes d'atur ha augmentat considerablement, un signe més de la debilitat que revesteix la creació d'ocupació. En moltes economies avançades la durada de la desocupació s'ha multiplicat per dos des de l'inici de la crisi. En països en crisi de la zona de l'euro, com Grècia o Espanya, la durada mitjana de l'atur és de 9 i 8 mesos respectivament, i fins i tot en països d'altres regions que estan començant a entreveure signes de recuperació econòmica, com els Estats Units, l'atur de llarga durada afecta més del 40 per cent de totes les persones que busquen feina.

Treballadors pobres: segueixen augmentant, només als EUA ens trobem amb més de 1,10 milions de treballadors que viuen amb 2 dòlars al dia.

L'ocupació informal o el que quotidianament descrivim com a treball

sense drets o economia submergida és una xacra mundial: segueix molt generalitzat en la majoria dels països en desenvolupament. A l'Europa Oriental, els països de la CE i algunes poques economies avançades, l'ocupació informal encara representa més del 20 per cent de l'ocupació total. A l'Amèrica Llatina, en alguns països ha millorat i es mantenen les taxes d'informalitat per sota del 50 per cent, però als països andins i d'Amèrica Central se segueixen registrant taxes del 70 per cent o superiors. Les taxes d'informalitat més elevades les trobem en les economies d'Àsia Meridional i Sud-oriental. En alguns països se situen fins a un 90 per cent del total de l'ocupació.

«Hi ha un gran dèficit de treball decent al món, ja que la majoria dels treballadors no el coneixen. Dos mil milions de persones, dos terços dels que treballen en el món, ho fan sense contracte i sense drets, o pateixen discriminació, o reben una remuneració molt per sota de les seves capacitats, o estan sobreexposats a accidents o malalties laborals, o no tenen protecció social, o pateixen totes aquestes deficiències alhora. De fet, el 75 per cent de la població mundial no té una cobertura adequada de seguretat social i a més del 50 per cent els manca per complet aquesta cobertura. És a dir, no té assegurat cap tipus de protecció en cas d'atur, malaltia, discapacitat, vellesa o maternitat. Gairebé dos-cents milions ni tan sols tenen feina, entre els quals 71 milions de joves en busquen i no en troben. Mentre tots aquests milions de joves i adults busquen una feina sense trobar-la, gairebé el mateix nombre de nens són explotats laboralment en mines, camps, cases, carrers i tallers, ja que 168 milions de nenes i nens es troben atrapats en el treball infantil perdent-hi la seva vida, la seva salut i el seu futur. A més, 21 milions de persones són explotades en condicions de treball forçós. Aquest retrat desolador de la situació laboral mundial mostra com d'immens és el dèficit de treball decent. Si bé la situació pot millorar, perquè hi ha solucions.»⁶

Aquesta anàlisi concorda amb la reflexió que ja realitzava el Moviment Mundial de Treballadors Cristians en la seva assemblea de juliol del 2013 i que de nou s'ha reiterat en la seva última assemblea de juliol del 2017. Aquestes són algunes de les situacions que es descriuen en les seves conclusions. «Són milions de famílies en la desocupació, milions de famílies amb una extrema precarització, treballadors immigrants en situacions d'esclavitud, treballadors i treballadores de la llar en tot el món que no són reconegudes com a treballadores amb drets, milions de persones treballadores en economies informals, amb sous miserables i jornades de treball inacabables, milions de treballadors en situació d'esclavitud i treball forçat, milions de nens i nenes explotats pel treball, joves que no poden construir un futur per no tenir oportunitats laborals...

6 Nota informativa Estat del treball decent en el món. 2016, Oficina OIT per a Espanya.

Milions de treballadors a qui manca seguretat social i/o una protecció social adequada. Especialment alarmant és la falta d'assistència mèdica de persones immigrants en situació d'il·legalitat, o la generació de treballadors que quan acaben el seu període de jubilació estan malvivint amb pensions miserables. També una creixent privatització dels serveis públics com la salut, l'educació, l'assistència jurídica...».

2. El futur de l'ocupació que s'està creant

El món del treball està experimentant un important procés de canvi. Són diverses les causes que l'estan transformant, des de l'avanç de la tecnologia i l'impacte del canvi climàtic fins a l'evolució de la producció i l'ocupació, per anomenar-ne algunes. Les noves tecnologies han modificat significativament els sistemes de producció i de prestació de serveis, i amb això el lloc de treball i la mà d'obra, mitjançant la transformació del treball així com la forma en que les empreses el dissenyen i organitzen. Però no només el treball sinó també els estils de vida. La globalització i la digitalització, unides a un canvi tecnològic de gran envergadura i a la innovació, han creat una gran quantitat d'oportunitats. Però també estan tenint conseqüències en la manera d'introduir aquestes noves tecnologies als llocs de treball i en la precarització del treball humà.

La globalització i la digitalització s'han convertit en un argument més per a la flexibilitat i precarietat del treball.

Però el més significatiu és que s'ha convertit en un argument més per a la flexibilitat i precarietat del treball. Aquesta realitat ens porta a preguntar-nos si el desenvolupament tecnològic és irremeiablement un camí de destrucció i precarització de la feina o pot ser un suport per a un treball més humà. Cal reflexionar sobre aquest futur i prendre consciència de com afectarà les persones i les seves famílies. Evidentment que els canvis tecnològics que es van produint poden millorar la vida de les persones, però ens trobem davant d'un debat important, ja que no s'està tenint en compte en aquest desenvolupament l'expulsió de treballadors en certes cadenes de producció. Què cal fer?

Com assegurar que les persones puguin seguir vivint amb dignitat i col·laborant amb el seu treball a les necessitats que la nostra societat planteja, sense ser-ne expulsades?

3. Per què obstinar-nos pel treball decent?

És fonamental conèixer les dades, ja que ens mostren la magnitud del problema i com la pobresa està intrínsecament unida a la falta d'ocupació i de qualitat d'aquesta (com a mostra, el cas espanyol amb

La pobresa està intrínsecament unida a la falta d'ocupació i de qualitat d'aquesta.

les múltiples reformes laborals que no han fet més que precaritzar l'ocupació). Però cal anar més enllà de les dades: darrere de totes aquestes situacions descobrim el sofriment i la mort de milions de persones al món. Per a nosaltres com a creients, i per a qualsevol persona o comunitat que vulgui viure i contribuir al bé comú i a crear una societat justa, fraternal i sostenible, tal com expressa el Moviment Mundial de Treballadors Cristians en les declaracions dels últims anys, és fonamental conèixer les causes d'aquesta situació, com està afectant les persones i el sofriment que genera, però també és important organitzar l'economia i l'ocupació per dignificar la vida de les persones. Per a nosaltres, com a moviments cristians de treballadors, és una exigència personal i comunitària de la nostra fe implicar-nos en la construcció d'aquesta forma d'entendre i organitzar el treball.

És una exigència personal i comunitària de la nostra fe implicar-nos en la construcció d'una forma digna d'entendre i organitzar el treball.

Aquesta reflexió no pot servir per mirar-nos «*el nostre melic*». Necessitem tenir ulls de misericòrdia davant la realitat del món obrer i del treball, també en l'àmbit internacional. Això vol dir que

els més empobrits són el centre d'aquesta reflexió. No podem mirar honestament el món del treball sense contemplar els treballadors del Sud. Sabent que la diferència entre el Nord i el Sud ja no només és geogràfica, sinó també social. Som conscients que només des d'un treball a l'alçada de l'ésser humà serà possible aquesta societat i, al mateix temps, només construint una realitat social des de la justícia i la vida fraterna i sostenible podrem realment organitzar i desenvolupar un treball decent.

4. El treball decent: una mirada des de la doctrina social de l'església

Moltes són les aportacions que al llarg de la història de l'Església s'han realitzat en defensa del treball digne. El treball digne és l'expressió que ha encunyat la nostra Església, els nostres Papes, la Doctrina Social de l'Església, per descriure una situació que sempre fa referència a la dignitat de les persones.

Des l'encíclica «Rerum Novarum», de Lleó XIII, el 1891, sobre la situació dels obrers al segle XIX, passant per l'excel·lent reflexió sobre el treball humà que és l'encíclica «Laborem Exercens», de Joan Pau II, el 1981, el capítol 6 del «Compendi de la Doctrina Social de l'Església», «El treball humà», és una magnífica síntesi de tot el que ens pot aportar la reflexió de la DSE en aquest sentit. Fins a la constant insistència del papa Francesc en el valor decisiu del treball per a la lluita contra la pobresa i per una vida digna.

És molt el que s'ha dit sobre el sentit del treball i la seva importància en el desenvolupament de les persones i en la construcció social. A continuació reproduïm alguns textos que ens poden ajudar a entendre-ho millor. Però necessitem una reflexió: ¿paraules com aquestes han anat acompanyades de les conseqüents pràctiques pastorals?

«El problema del treball, clau de la qüestió social. *Enmig de tots aquests processos —tant del diagnòstic de la realitat social objectiva com també dels ensenyaments de l'Església en l'àmbit de la complexa i variada qüestió social— el problema del treball humà apareix naturalment moltes vegades. És, d'alguna manera, un element fix tant de la vida social com dels ensenyaments de l'Església. En aquest ensenyament, però, l'atenció al problema es remunta més enllà dels últims noranta anys.*

En efecte, la Doctrina Social de l'Església té la seva font en la Sagrada Escripura, començant pel llibre del Gènesi i, en particular, en l'Evangelí i en els escrits apostòlics. Aquesta doctrina va pertànyer des del principi a l'ensenyament de l'Església mateixa, a la seva concepció de l'home i de la vida social i, especialment, a la moral social elaborada segons les necessitats de les diferents èpoques. Aquest patrimoni tradicional ha estat després heretat i desenvolupat pels ensenyaments dels pontífexs sobre la moderna «qüestió social», començant per l'Encíclica Rerum Novarum. En el context d'aquesta «qüestió», l'aprofundiment del problema del treball ha experimentat una contínua posada al dia conservant sempre aquella base cristiana de veritat que podem anomenar perenne.»⁷

«Si en el present document tornem de nou sobre aquest problema — sense voler d'altra banda tocar tots els arguments que s'hi refereixen— no és per recollir i repetir el que ja es troba en els ensenyaments de l'Església, sinó més aviat per posar de relleu —potser més del que s'ha fet fins ara— que el treball humà és *una clau*, potser *la clau essencial*, de tota la qüestió social, si tractem de veure-la veritablement des del punt de vista del bé de l'home. I si la solució, o més ben dit, la solució gradual de la qüestió social, que es presenta de nou constantment i es fa cada vegada més complexa, s'ha de buscar en la direcció de “fer la vida humana més humana”, llavors la clau, que és el treball humà, adquireix una importància fonamental i decisiva.»⁸

La Conferència Episcopal Espanyola, com moltes altres conferències episcopals, en diferents moments ha realitzat contribucions importants per ajudar a avançar, aportant criteris i accions pastorals en favor de l'ocupació digna. Dos exemples concrets: l'aportació a «La Pastoral Obrera de tota l'Eglésia», el 1994, on es perfila com hauríem de treballar en les nostres comunitats eclesials per avançar en el camí d'una presa de consciència i un major compromís dels cristians i de les comunitats cristianes en la construcció d'un treball digne. I d'altra banda, la instrucció pastoral *Església, servidora dels pobres*: «La política més

7 Laborem Exercens. 1981. Joan Pau II.

8 El compendi de la Doctrina Social de l'Església en el text dedicat al «Treball Humà».

eficaç per aconseguir la integració i la cohesió social és, certament, la creació d'ocupació. Però, perquè el treball serveixi per realitzar la persona, a més de satisfer les seves necessitats bàsiques, ha de ser un treball digne i estable. Benet XVI va llançar una crida per a “una coalició mundial en favor del treball decent”. L'aposta per aquesta classe de treball és l'interès social perquè tots puguin posar les seves capacitats al servei dels altres. Una ocupació digna ens permet desenvolupar els propis talents, ens facilita la trobada amb altres i ens aporta autoestima i reconeixement social».⁹

Una ocupació digna ens permet desenvolupar els propis talents, ens facilita la trobada amb altres i ens aporta autoestima i reconeixement social.

«La política econòmica ha d'estar al servei del treball digne. És imprescindible la col·laboració de tots, especialment d'empresaris, sindicats i polítics, per generar aquesta ocupació digna i estable, i que contribueixin al desenvolupament de les persones i de la societat. És una destacada forma de caritat i justícia social.»¹⁰

Un dels grans reptes que tenim en la nostra Església i en les comunitats és la difusió de la concepció que l'Església té sobre el treball.

Són múltiples els textos i les accions que l'Església ha desenvolupat en favor del treball digne, i un dels grans reptes que tenim en la nostra Església i en les comunitats és la difusió de la concepció que l'Església té sobre el treball. Sense un profund coneixement pràctic (valorant el que implica per a la nostra vida i acció) de la Doctrina Social de l'Església,

9 Instrucció Pastoral: Església, serv 3.6.- El dret a un treball digne i estable a l'any 2015.

10 Instrucció Pastoral: Església, serv 3.6.- El dret a un treball digne i estable a l'any 2015.

una de les grans desconegudes, no avançarem. Els moviments de treballadors cristians, la Pastoral Obrera, hem de posar tots els mitjans per fer arribar aquesta visió a la societat, però especialment a les nostres comunitats. La Pastoral Obrera no és tinguda en compte de manera suficient en la nostra Església, i aquesta és una incoherència comunitària donat el sofriment i l'explotació de milions de famílies a causa d'una concepció de l'ocupació que està molt lluny de ser bona notícia.

4.1 La mirada des del Papa Francesc

«No s'entén que l'amor als pobres és al centre de l'Evangelí. Terra, sostre i treball, això pel que vosaltres lluiteu, són drets sagrats. Reclamar això no és gens estrany, és la doctrina social de l'Església.»¹¹

Són molts els missatges que trobem del papa Francesc sobre el treball digne en que és tan important el que diu com a qui ho diu, en particular el protagonisme que atorga als treballadors, especialment als més febles i empobrits. Alguns exemples:

«No hi ha pitjor pobresa material que la que no permet guanyar-se el pa i priva de la dignitat del treball. La desocupació juvenil, la informalitat i la falta de drets laborals no són inevitables, són resultat d'una prèvia opció social, d'un sistema econòmic que posa els beneficis per sobre de l'home.» «Avui, al fenomen de l'explotació i de l'opressió se li suma una nova dimensió, un matís gràfic i dur de la injustícia social; els que no es poden integrar, els exclosos, són deixalles, "sobrants". Aquesta és la cultura del descart...»¹²

Sabem que «mentre no es resolguin radicalment els problemes dels pobres, renunciant a l'autonomia absoluta dels mercats i de l'especulació financera i atacant les causes estructurals de la iniquitat, no es resoldran els problemes del món i, en definitiva, cap problema. La iniquitat és arrel dels mals socials»¹³. Per això, ho vaig dir i ho repeteixo: «El futur de la humanitat no està únicament en mans dels grans dirigents, les grans potències i les elits. Està fonamentalment en mans dels pobles, en la seva capacitat d'organitzar-se i també en les vostres mans que reguen amb humilitat i convicció aquest procés de canvi.»¹⁴

11 Discurs del Papa Francesc a la I Trobada Mundial de Moviments Populars. Roma 2014.

12 Discurs del Papa Francesc a la I Trobada Mundial de Moviments Populars. Roma 2014.

13 Exhort. ap. postsin. Evangelii gaudium, 202.

14 Discurs del Papa Francesc a la II Trobada Mundial dels Moviments Populars, Santa Cruz de la Sierra. Bolívia. Juliol de 2015.

Importants són aquestes visions respecte del treball, però important és el paper que anima a assumir als treballadors i treballadores de tots els sectors, però especialment la crida que fa als treballadors més vulnerables: «Vosaltres, les organitzacions dels exclosos i tantes organitzacions d'altres sectors de la societat, esteu cridats a revitalitzar, a refundar les democràcies que passen per una veritable crisi. No caiguen en la temptació de la cotilla que us redueix a actors secundaris, o pitjor, a mers administradors de la misèria existent. En aquests temps de paràlisi, desorientació i propostes destructives, la participació protagonista dels pobles que busquen el bé comú pot vèncer, amb l'ajuda de Déu, els falsos profetes que exploten la por i la desesperança, que venen fórmules màgiques d'odi i crueltat o d'un benestar egoista i una seguretat il·lusòria.»¹⁵

5. Cap a on caminar

«Des de ja, tot treballador, estigui o no estigui en el sistema formal del treball assalariat, té dret a una remuneració digna, a la seguretat social i a una cobertura de jubilació. Aquí hi ha cartoners, recicladors, venedors ambulants, cosidors, artesans, pescadors, camperols, constructors, miners, obrers d'empreses recuperades, tot tipus de cooperativistes i treballadors d'oficis populars que estan exclosos dels drets laborals, que se'ls nega la possibilitat de sindicar-se, que no tenen un ingrés adequat i estable. Avui vull unir la meua veu a la seva i acompanyar-los en la seva lluita.»¹⁶

“Defensar el treball digne ens compromet a lluitar per la defensa del treball com a dret humà. Per la creació de fonts de treball digne, pel disseny i implementació de polítiques que restitueixin tots els drets laborals eliminats pel capitalisme neoliberal, com ara els sistemes de seguretat social, de jubilació i el dret a la sindicalització. Rebutgem la precarització, la terciarització i busquem que se superi la informalitat a través de la inclusió, mai amb persecució ni repressió. Així mateix, aixequem la causa dels migrants, desplaçats i refugiats.

Instem els governs dels països rics que deroguin totes aquelles normes que promouen un tracte discriminatori contra els col·lectius citats i estableixin formes de regulació que eliminin el treball esclau, la tracta, el tràfic de persones i l'explotació infantil.

Impulsarem formes alternatives d'economia, tant en àrees urbanes com en zones rurals. Volem una economia popular i social comunitària que protegeixi la vida de les comunitats i en la qual prevalgui la solidaritat per sobre del lucre. Per això cal que els governs enforteixin els esforços que emergeixen de les bases socials.¹⁷

16 Discurs del Papa Francesc a la I Trobada Mundial de Moviments Populars. Roma 2014.

17 Carta de Santa Cruz. II Trobada Mundial de Moviments Populars. Bolívia. 2015.

En la perspectiva d'una reforma laboral justa que garanteixi l'accés ple al treball digne, proposem implementar un salari social universal per a tots els treballadors, ja siguin del sector públic, privat o popular.¹⁸

18 Propostes d'Acció Transformadora que assumim els moviments populars en diàleg amb el papa Francesc. Roma 2016.

5.1 Cap a una nova cultura del treball¹⁹

Des de la nostra fe en Jesucrist creiem que només és possible abordar aquesta situació si som capaços d'oferir un altre sentit sobre la persona, sobre la societat i, en concret, sobre el treball. És urgent combatre una forma de comprendre i d'organitzar el treball que estén i dinamitza un model econòmic, polític i cultural que té unes conseqüències dramàtiques per a milions de persones i famílies a tot el món.

[Hi ha la] necessitat de construir una nova cultura del treball (...) ha de ser una cultura de la solidaritat amb un important caràcter ètic.

Tota aquesta realitat apunta a la necessitat de construir una nova cultura del treball. Això vol dir que aquesta ha de ser una cultura de la solidaritat amb un important caràcter ètic.

Alguns elements que, des de l'Evangeli i des de la DSE, podem oferir per viure i dialogar són:

- **Repensar el sentit de la nostra humanitat.** Sense repensar en profunditat el sentit de la nostra humanitat no és possible construir una nova cultura del treball en què està en joc la nostra dignitat i la sort de l'ésser humà. No es tracta, per tant, només de canviar la manera d'organitzar la feina, sinó d'afrontar les maneres d'organitzar la vida humana, també els nostres estils de vida.

¹⁹ Aquesta reflexió està recollida en Quaderns HOAC, Un treball digne per a una societat decent. 2014

- Repensar l'economia i la política des del caràcter humanitzador del treball. Cal trencar la lògica de pensar i organitzar el treball des de les exigències econòmiques i la d'adoptar les decisions polítiques des de l'adaptació del treball a les necessitats de l'economia. Això cal plantejar-ho en sentit contrari: quin funcionament de l'economia és necessari perquè en ella el treball pugui ser l'instrument de comunió i realització humana que està cridat a ser. I, de la mateixa manera: quines decisions polítiques són necessàries perquè el treball pugui realitzar-se en condicions dignes per a l'ésser humà i que col·laborin a la realització, la solidaritat i la fraternitat entre les persones.

El desafiament social no és només com distribuir de manera justa i digna l'ocupació, sinó també com distribuir i reconèixer socialment totes les feines necessàries per a la vida humana.

- Recuperar el sentit i el valor del treball més enllà de l'ocupació. Pensar l'economia i la política des del treball, i no només des de l'ocupació, exigeix recuperar el sentit i el valor de la feina que no és ocupació. És a dir, obtenir el reconeixement del valor que per a les persones i per a la societat tenen moltes feines que no són llocs de treball i que, precisament per no ser-ho, pateixen una menysvaloració social que, a més, és també una menysvaloració de les persones que les realitzen. Perquè el desafiament social a què ens enfrontem no és només com distribuir de manera justa i digna l'ocupació, sinó també com distribuir i reconèixer socialment totes les feines necessàries per a la vida humana.

La lluita per una ocupació digna ajuda a avançar en recuperar el ple sentit i valor del treball humà.

-Lluitar per unes condicions dignes d'ocupació. Igual que la recuperació del sentit i valor del treball més enllà de l'ocupació és una necessitat que dignifica també les condicions del treball assalariat, la lluita per una

ocupació digna ajuda a avançar en recuperar el ple sentit i valor del treball humà. Construir avui una nova cultura del treball passa per lluitar per unes condicions dignes d'ocupació. Sense la lluita per l'afirmació dels drets de les persones en l'ocupació no és possible humanitzar el treball. L'acció sindical i les polítiques laborals són fonamentals en aquest sentit. Igual que és clau l'acció social adreçada a modificar la mentalitat de resignació i acceptació del treball precari com un mal menor davant la desocupació.

És clau l'acció social adreçada a modificar la mentalitat de resignació i acceptació del treball precari com un mal menor davant la desocupació.

En aquest sentit, com hem expressat al principi d'aquesta reflexió, és urgent, com reclamen l'Organització Internacional del Treball (OIT), la Confederació Sindical Internacional (CSI) i la mateixa Església, els moviments populars i els moviments de treballadors cristians, defensar i promoure un treball decent.

-La reforma de l'empresa i estendre formes no mercantilistes d'empresa.

La lluita per la humanització del treball necessita abordar la concepció de l'empresa i l'organització i regulació del seu funcionament. L'empresa és una institució bàsica vinculada al treball.

També és necessari estendre formes d'empresa que no tinguin com a única finalitat l'obtenció de "lucre" sinó fins socials, com empreses cooperatives, d'economia social, de serveis a la comunitat... En aquest sentit, calen empreses on s'experimenti una democràcia econòmica i on tots els subjectes que hi participen ho facin de manera corresponsable.

-La necessitat d'articular de manera humanitzadora el treball i el descans. Humanitzar el treball i potenciar la realització de la nostra humanitat necessita que ens replantegem aquest treball des de la humanització del descans: les persones no vivim per treballar i consumir, treballem i consumim per viure.

-Lluitar per la defensa i extensió dels drets socials. Per generar una nova cultura del treball que sigui humanitzadora és fonamental la lluita per la defensa i extensió dels drets socials de persones i famílies. Els drets socials són una part important dels drets humans vinculats a la dignitat de les persones. Són quelcom que pertany a les persones pel sol fet de ser-ho. Són una conquesta política dels empobrits que fa avançar la justícia social.

-La necessitat de desvincular drets socials i ocupació. Aquesta reflexió és fonamental en el moment actual en què ens trobem quan, amb la plaga de l'atur i la precarietat, el treball assalariat ja no assegura el reconeixement d'aquests drets socials.

Cal desvincular progressivament el reconeixement efectiu dels drets socials de l'ocupació i concebre i tractar els drets i prestacions socials en tota la seva amplitud com una cosa que es deu a tota persona pel sol fet de ser-ho. Per alliberar l'ocupació d'aquesta esclavitud economicista a la qual està sotmesa cal caminar cap a la garantia universal de tots els drets socials, més enllà que la persona "tingui contracte", amb independència de l'ocupació de les persones i de la seva contribució individual a les prestacions. Això suposa avançar en un finançament d'aquests drets a través de polítiques fiscals més justes. En aquest sentit hem de contemplar, com a exemple significatiu, assegurar una renda per a totes les persones i famílies, ja que avui el salari —subjecte a l'ocupació, escassa i precària— no pot cobrir les necessitats bàsiques de tota la població.

Si volem construir una nova cultura del treball,
cal potenciar una nova cultura sindical.

- Renovar i enfortir el moviment sindical: una nova cultura sindical.

El treball que molts militants realitzen en el moviment sindical és important i necessari. Però si volem construir una nova cultura del treball cal potenciar una nova cultura sindical, perquè el paper dels sindicats segueix sent fonamental. Una nova cultura sindical que suposi

una renovació i enfortiment del moviment sindical, sobretot en un doble sentit. D'una banda, en la tasca profètica del sindicalisme. Dit en paraules del papa Francesc: «El sindicat és una expressió del perfil profètic d'una societat... neix i reneix cada vegada que... dóna veu als que no la tenen, denuncia el pobre “venut per un parell de sandàlies” (Amós 2, 6), desemmascara els poderosos que trepitgen els drets dels treballadors més vulnerables, defensa la causa de l'estranger, dels últims, dels “descartats”». D'altra banda, en la seva tasca d'innovació, per —també en paraules de Francesc— conjugar bé la defensa dels drets dels treballadors amb ocupació i, sobretot, la defensa dels «drets dels que no en tenen, els exclosos del treball» i els precaris. «Viure les perifèries pot convertir-se en una estratègia d'acció, en una prioritat del sindicat d'avui i de demà». Implicar-nos en renovar des d'aquestes dues claus el moviment sindical és avui fonamental.

5.2 Algunes propostes per a l'actuar

Per a una resposta comunitària i personal davant la situació del treball, en el nostre territori més immediat així com en altres llocs del món, cal conèixer, crear o unir-nos a totes les accions que avui s'estiguin produint en favor del treball decent. Totes les aportacions que he volgut presentar no són més que profundes raons per, de veritat, posar-nos mans a l'obra. Anem a compartir algunes d'aquestes iniciatives. Com a treballadors cristians no podem estar al marge d'aquest afany i ens cal fer tot el que estigui a les nostres mans perquè les nostres comunitats, els nostres companys i companyes de treball, de sindicat, de barri, prenguin consciència del que està en joc i coneguin les accions locals i internacionals del que s'està fent i de com podem col·laborar a estendre-les.

Cal conèixer, crear o unir-nos a totes les accions que avui s'estiguin produint en favor de treball decent.

AMB QUI PODEM CAMINAR? Podem caminar amb moltes organitzacions per avançar en el treball digne. A continuació aportem alguns dels plantejaments i accions d'aquestes organitzacions per descobrir els elements comuns que ens hi uneixen.

Les propostes de l'organització internacional del treball (OIT)

El treball decent és al centre de les polítiques adoptades per l'OIT, és un espai de diàleg fonamental en la vida internacional (els estats —

representats pels governs—, els ocupadors i els treballadors) i ara també en l'agenda internacional adoptada per Nacions Unides en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

«Què suposa l'Agenda de Desenvolupament Sostenible? Els Objectius del Desenvolupament Sostenible aprovats per Nacions Unides el setembre del 2015 com a programa d'acció global per al període 2015-2030, conformen l'agenda política, econòmica, social i ambiental universal més ambiciosa mai adoptada en la història de la humanitat, que en el concret s'expressa a través de disset objectius i cent seixanta-nou metes. Una resposta internacional als problemes a què ens enfrontem com a societats en un món que, paradoxalment, és alhora l'econòmicament més pròsper i tecnològicament més avançat, però també el més desigual socialment i el més degradat ambientalment que mai hàgim conegut. Mai abans la humanitat havia tingut un diagnòstic tan encertat dels problemes i la possibilitat d'articular solucions i respostes com ara. Des de l'OIT es valora de forma molt important la inclusió de les metes relatives al treball decent (reflectida en l'Objectiu 8), la protecció social (en l'Objectiu 1.3) i la lluita contra la desigualtat, claus per canviar l'esquema de desenvolupament cap a un model incloent, sostenible i enfocat a les persones.»²⁰

«Per abordar les bretxes obertes en l'ocupació i en la societat cal aplicar polítiques macroeconòmiques favorables a la creació d'ocupació... Destinar més recursos a les polítiques socials i del mercat de treball.»²¹

Podem unir-nos a la feina que s'està realitzant en el si de l'OIT, especialment en el Dia Internacional del Treball Decent i en l'expansió i divulgació de les anàlisis que es realitzen i de les accions que s'estan duent a terme a nivell mundial. També el programa dels Objectius de Desenvolupament Sostenible és una oportunitat mundial que ens ajuda a conèixer quins són o han de ser els compromisos dels nostres governs per a la consecució d'aquest ambiciós consens per a l'eradicació de la pobresa.

20 Nota informativa Estat del treball decent en el món 2016. Oficina OIT per a Espanya.

21 Informe sobre Tendències de l'ocupació 2015. OIT.

La lluita del moviment sindical

El moviment sindical internacional està desenvolupant moltes accions a tot el món en favor del treball decent. Alguns exemples:

«**El treball forçós** és l'antítesi mateixa del treball decent. L'eliminació de les formes contemporànies d'esclavitud representa una qüestió basada en els drets i constitueix un imperatiu moral per al moviment sindical. S'estima que actualment més de 21 milions de persones són víctimes de formes modernes d'esclavitud: 11,4 milions de dones i nenes i 9,5 milions d'homes i nens. Al voltant de 19 milions d'aquestes víctimes són explotades per particulars o per empreses i més de dos milions per part de l'Estat o grups rebels. El treball domèstic, l'agricultura, la construcció, la manufactura i la indústria de l'entreteniment figuren entre els sectors més implicats. Els treballadors migrants i els pobles indígenes resulten particularment vulnerables al treball forçós.»²²

El Protocol al Conveni de l'OIT sobre Treball Forçós (N. 29) ha aportat un nou enfocament i energia renovada a la determinació d'eliminar el treball forçós. Ens podem organitzar per a la ratificació del Protocol, juntament amb les corresponents reformes de la legislació laboral en els nostres països.

«**No hi haurà llocs de treball en un planeta mort.** Aquest és el desafiament més significatiu al qual s'enfrontarà el món en els propers 30 anys, però hem de començar ja o perdrem el combat contra el canvi climàtic, amb terribles conseqüències per a tots els treballadors i treballadores, i per les seves comunitats.»²³

Tot i que aquesta feina és molt important, tenim un gran repte en la feina que els sindicats poden realitzar per ajudar els milions de treballadors que no estan sindicats. El Papa ho ha expressat molt bé en

22 Confederació internacional sindical. Noves tendències en l'ocupació

23 Confederació internacional sindical. Noves tendències en l'ocupació

el seu missatge al sindicat italià CISL²⁴: «Sindicat és una bonica paraula que ve del grec *dike*, és a dir *justícia*, i *syn*, *junts*. És a dir, *justícia junts*. No hi ha justícia junts si no és juntament amb els exclosos d'avui». És el que hem indicat més amunt sobre la necessitat d'una nova cultura sindical.

Les propostes dels moviments populars

Les Trobades de Moviments Populars estan sent un signe, un gran signe: «van venir a posar en presència de Déu, de l'Església, dels pobles, una realitat moltes vegades silenciada. Els pobres no només pateixen la injustícia sinó que també hi lluiten en contra!»²⁵

«No s'acontenten amb promeses il·lusòries, excuses o coartades. No estan tampoc esperant de braços plegats l'ajuda d'ONGs, plans assistencials o solucions que mai no arriben o, si arriben, arriben de manera que van en una direcció o d'anestesiar o de domesticar. Això és mig perillós. Vosaltres sentiu que els pobres ja no esperen i volen ser protagonistes, s'organitzen, estudien, treballen, reclamen i, sobretot, practiquen aquesta solidaritat tan especial que hi ha entre els que pateixen, entre els pobres, i que la nostra civilització sembla haver oblidat, o almenys té moltes ganes d'oblidar»²⁶

«Per això, ens comprometem a: impulsar i aprofundir el procés de canvi. Reafirmem el nostre compromís amb els processos de canvi i alliberament com a resultat de l'acció dels pobles organitzats, que des de la seva memòria col·lectiva prenen la història a les mans i es decideixen a transformar-la, per donar vida a les esperances i les utopies que ens convoquen a revolucionar les estructures més profundes d'opressió, dominació, colonització i explotació.»²⁷

24 Discurs del papa Francesc en audiència als delegats de la Confederació Italiana del Sindicat dels Treballadors (CISL) amb motiu del seu XVIII Congrés Nacional, el tema del qual és Per a la persona, per al treball. Aula Pau VI, 2017.06.28

25 Discurs del papa Francesc a la Trobada Mundial de Moviments Populars. Roma 2014

26 Discurs del papa Francesc a la Trobada Mundial de Moviments Populars. Roma 2014

27 Carta de Santa Cruz. Trobada Mundial de Moviments Populars. Bolívia. 2015.

Conèixer la feina, les propostes que els moviments populars (les tres «T») pel Teulat, la Terra i el Treball estan proposant al voltant del treball però també de l'habitatge i de la terra, és una gran oportunitat històrica; com diu el Papa, és un dels signes del nostre temps veure el dinamisme de canvi que aquests poden generar. És una oportunitat per treballar i organitzar espais de diàleg en les nostres esglésies locals amb aquestes realitats i col·laborar per animar aquesta feina.

Els moviments de treballadors cristians i la pastoral obrera

L'Església hem de donar una importància decisiva a l'evangelització del món obrer i del treball en aquest context. Com a moviments de treballadors cristians tenim un lideratge fonamental en aquesta tasca i és important que assumim amb valentia aquest repte.

Són diversos els reptes i les dimensions que aquesta tasca ens planteja i sobre els quals podem dialogar per veure com podem concretar-ho millor en el nostre actuar comunitari²⁸:

1. Acollir i acompanyar personalment i comunitària la vida de les persones treballadores amb o sense ocupació, especialment dels treballadors més empobrits, per construir des d'ells i amb ells la nostra vida personal i comunitària.

«En això un doctor de la llei es va aixecar i, per posar-lo a prova, li va preguntar a Jesús: I qui és el meu proïme? Jesús li respongué: Un home baixava de Jerusalem a Jericó. Va ensopegar amb uns assaltants que el van despullar, el van ferir i van marxar deixant-lo mig mort. Va coincidir que baixava per aquell camí un sacerdot i, en veure'l, va passar de llarg. El mateix un levita, va arribar al lloc, el va veure i va passar de llarg. Un samarità que anava de camí va arribar on era, el va veure i se'n va compadir. Li va posar oli i va a les ferides i les hi embenà. Després, el pujà

28 Aportacions recollides en Quaderns HOAC, Treball digne per a una societat decent. 2015.

a la seva cavalcadura, el dugué a l'hostal i en va tenir cura. L'endemà va treure dues monedes, les va donar a l'amo de la posada i li va encarregar: Tingues-ne cura, i el que gastis t'ho pagaré quan torni. Qui dels tres et sembla que es va portar com a proïsme del que va caure en mans dels assaltants? Va contestar: El que el va tractar amb misericòrdia. I Jesús li va dir: Ves i fes tu el mateix.» Lluc 10,25-37.

«Jesús ens ensenya un altre camí. No classificar els altres per veure qui és el proïsme i qui no ho és. Tu pots fer-te proïsme de qui es troba en la necessitat, i ho seràs si en el teu cor tens compassió, és a dir, si tens aquesta capacitat de patir amb l'altre. Has de fer-te samarità. I després, també, ser com l'hostaler a qui el samarità confia, al final de la paràbola, la persona que pateix. Qui és aquest hostaler? És l'Església, la comunitat cristiana, les persones solidàries, les organitzacions socials, som nosaltres, sou vosaltres a qui el Senyor Jesús cada dia confia els que tenen afliccions, en el cos i en l'esperit, perquè puguem seguir vessant sobre ells, sense mesura, tota la seva misericòrdia i la salvació. En això rau l'autèntica humanitat que resisteix la deshumanització que se'ns ofereix sota la forma d'indiferència, hipocresia o intolerància.»²⁹

Les diverses comunitats cristianes, parròquies, moviments apostòlics..., hem de caminar cap a comprendre la nostra vida i missió des dels empobrits del món obrer. Ells són per a nosaltres lloc i camí de conversió a Jesucrist. Però això només és possible des de l'encarnació, unint la nostra vida a la seva. No es tracta tant de fer coses pels sectors més febles, pels empobrits del món obrer, com posar la seva realitat al centre de les nostres vides: sentir, pensar i actuar amb ells.

Com deia el nostre estimat bisbe Antonio Algora, responsable per a la Pastoral Obrera a la trobada mundial de treballadors cristians, les aportacions que el Papa està fent i els seus gestos amb els treballadors són d'un gran suport per a la Pastoral Obrera i tots els moviments que la conformem. «És en aquest punt on m'agradaria incidir, ja que amb tota rotunditat el Papa ens parla del Món del Treball com a lloc del Poble de Déu que cal atendre, lloc de trobada de Déu amb els homes, lloc on es

29 Carta del papa Francesc als Moviments Populars dels EUA, Modesto, Califòrnia, febrer 2017.

gestiona l'element més important de la vida de l'ésser humà: el Treball. Lloc que ha de ser prioritari en l'atenció social i eclesial.»³⁰... «el Món del Treball és un espai on s'ha de fer present l'Església a través dels mateixos treballadors per dur a terme la tasca de l'evangelització, que suposa l'atenció a les condicions del treball i les més que deteriorades relacions laborals que faculden i/o dificulten el desenvolupament integral de la persona».

Però no només acollir, sinó també construir i compartir formes de vida i d'acció que ens humanitzin. I això suposa per a nosaltres desenvolupar experiències de comunió de bens, comunió de vida on visquem relacions interpersonals de gratuïtat, de lliurament, d'amistat amb els nostres companys i companyes del món obrer, i comunió d'acció que ens possibilitin descobrir junts la dignitat de fills i filles de Déu que ens fa ser protagonistes de les nostres vides i no resignar-nos davant d'una realitat social injusta i inhumana. Aquest camí és el que ens ajuda a proposar Jesucrist com a proposta d'humanització.

2. Col·laborar a un canvi de mentalitat, en primer lloc una manera d'entendre el nostre ser personal i social, que pel que fa al treball significa recuperar el sentit del treball humà des dels principis i criteris de la Doctrina Social de l'Església i des del mateix evangeli. És fonamental convertir aquests criteris en acció pastoral i en una nova cultura política on al centre hi hagi la construcció del bé comú com a criteri fonamental. Els cristians i les comunitats eclesials no podem desconèixer i ocultar els principis i criteris que la Doctrina Social ens proposa per a la nostra vida personal i per a la construcció social. Davant la necessitat de combatre l'empobriment i la deshumanització, hem de discernir i concretar propostes i experiències d'altres estils de viure el treball, l'economia, la política...

3. Col·laborar i donar visibilitat a altres estils de vida, altres formes de treballar, altres formes de fer economia i empresa. Per tant, al costat de la denúncia hem d'anar buscant desenvolupar propostes que ens

30 Ponència presentada per Antonio Algora, bisbe responsable de la Pastoral Obrera a la Trobada Mundial de Treballadors Cristians. Juliol 2017.

ajudin a transitar cap a una altra societat. Experiències d'empreses de l'economia social, economia de la gratuïtat, una vivència de la propietat a l'alçada de l'ésser humà, el treball decent, la banca ètica, el comerç just, el consum sostenible i responsable, una fiscalitat progressiva... Jesucrist i el seu projecte de Regne de Déu també es fan presents a través de gestos, signes visibles de comunió que estem cridats a compartir amb altres.

4. Col·laborar a un canvi de les institucions. Un nou pacte social per al treball. Com deia Antonio Algora, «el Treball és l'element imprescindible del pacte social i per tant de la democràcia, amb el joc de llibertats i drets. Els homes i les dones es nodreixen del treball: amb el treball estan “ungits de dignitat”. Per aquesta raó, entorn del treball s'edifica el pacte social sencer. Aquest és el nucli del problema. Perquè quan no es treballa, o es treballa malament, es treballa poc o es treballa massa, és la democràcia la que entra en crisi, és tot el pacte social.» Sí, el Pacte Social està en joc i a construir-lo ens haurem de dedicar amb les nostres millors forces. Però, com fer-se present l'Església en el, tan important, Món del Treball? Evidentment no és suficient, tot i ser imprescindible, el testimoni personal deixat a l'espontaneïtat de la circumstància i el moment de cadascú o al compromís més concret de col·laborar des de l'afiliació i la participació en compromisos sindicals. Crec que hem de considerar la gran importància que els nostres Moviments Apostòlics tenen en tant que estan cridats a formar els seus membres en el coneixement de la Doctrina Social de l'Església i en l'aplicació a les regles de joc que operen en les relacions laborals, i que són conseqüència de les polítiques del moment i de la confluència de forces econòmiques i socials defensades per empresaris i sindicats.»³¹

5. Mantenir una lluita decidida pel treball decent.

Iniciativa Església pel treball decent. És una oportunitat històrica en el caminar de la nostra església espanyola, i hem de expandir l'experiència i que sigui una oportunitat de reflexió i acció permanent amb altres organitzacions eclesials.

31 Ponència presentada per Antonio Algora, bisbe responsable de la Pastoral Obrera a la Trobada Mundial de Treballadors Cristians. Juliol 2017

Jornada Mundial del Treball Decent, 7 d'octubre. Ja l'OIT va llançar aquesta campanya el 1999, posteriorment Joan Pau II l'any 2000 va llançar una «coalició a favor del treball decent», el moviment sindical a nivell internacional l'any 2007 va encunyar el 7 d'octubre com a «Jornada Mundial pel Treball Decent». És molt important la nostra presència i col·laborar i sumar-nos a totes les accions que es realitzen a nivell mundial.

Provocar trobades i diàlegs de l'Església i les organitzacions sindicals, trobar les oportunitats amb els nostres companys i companyes de sindicats per crear aquests espais.

A l'Església hem de donar una importància decisiva a l'evangelització del món obrer i del treball en aquest context.

Provocar trobades i diàlegs entre els sindicats i els treballadors més precaris, no sindicats, és a dir, posar en contacte les organitzacions sindicals amb les perifèries del món obrer.

Provocar trobades i diàlegs, “crear ponts” amb els moviments socials i populars per generar espais de reflexió i acció conjunta.

«Des de la saviesa de la creu, hem d'estimar el nostre destí de sacrifici i entrega per no sentir-nos amenaçats per res ni ningú, únicament així viurem el conflicte social amb la serenitat, la certesa i la parresia, l'audàcia cristiana, que segueix el camí del seu Senyor.»³²

Charo Castelló. Militant de l'Hoac
La Vall d'Uixò, setembre 2017

32 Ponència presentada per Antonio Algora, bisbe Responsable de la Pastoral Obrera a la Trobada Mundial de Treballadors Cristians. Juliol 2017.

Alguns textos evangèlics:

El valor i la dignitat del treball estan units a la vocació de l'ésser humà a construir comunitat tenint cura de la creació. Gènesi 2,15. *«Va prendre, doncs, Jahvé Déu a l'home i el va deixar al jardí de l'Edèn perquè el conreés i el cuidés».*

És la sagrada dignitat de la persona el que dóna valor al treball. Mateu 12,10-14. Va marxar d'allà i va venir a la sinagoga d'ells. Hi havia allí un que tenia un braç atrofiat, per poder acusar Jesús li van preguntar: És permès curar en dissabte? Ell els va respondre: Suposem que un de vosaltres té una ovella i que un dissabte li cau en una rasa, l'agafa i la treu o no? Doncs quant més val un home que una ovella! Per tant, es pot fer el bé en els dies de repòs. Llavors li va dir a l'home: Estén la mà. La va estendre, i va quedar sana i normal com l'altra. En sortir de la sinagoga, els fariseus van planejar la manera d'acabar amb Jesús.

Levític 19,13. No oprimiràs el teu proïsme ni el desposseiràs.

Èxode 20,8-11, La persona no viu per treballar, el treball és per a la persona i no al contrari.

Mateu 13,55, Marc 6,3, Jesús, el fill de Déu, va ser un treballador.

Jaume 5,1-5. L'explotació dels obrers arriba a oïdes de Déu.

QÜESTIONS PER AL DIÀLEG

1. Què ens ha cridat l'atenció? Quines altres aportacions podem fer al que s'ha expressat?
2. Quins reptes es plantegen a les organitzacions del món obrer, als moviments socials, populars, per avançar en la concepció del treball digne que es planteja?
3. Quines crides i interpel·lacions sents per al teu compromís personal i comunitari?
4. Per a la nostra Església, les nostres comunitats eclesials, el nostre moviment, què hauríem de plantejar-nos davant d'aquesta situació?

NO QUAALSEVOL TREBALL, SINÓ UN TREBALL DECENT

La Plataforma Església pel treball decent posem sobre la taula una sèrie de mesures encaminada a lluitar contra la precarietat i defensar el treball decent. De manera concreta, proposem:

- Lluitar contra el treball no declarat, l'economia informal, el frau fiscal i els paradisos fiscals.
- Establir una sòlida base jurídica de drets laborals, implicar els interlocutors socials i els comitès d'empresa en el lloc de treball i reforçar la inspecció laboral i la jurisdicció social.
- Apostar per la creació d'ocupació de qualitat, garantir els drets a la feina, la protecció social i el diàleg social així com la igualtat.
- Fixar salaris i ingressos dignes i suficients.
- Garantir la igualtat de remuneració entre homes i dones mitjançant una resposta global dirigida a reduir el treball precari i una cobertura adequada de seguretat social.
- Incrementar la inversió pública i privada que connecti els mercats financers amb els mercats productius.
- Acompanyar les persones en situacions on l'absència del treball decent provoca inestabilitat, sofriment i manca d'horitzons vitals, propiciant respostes individuals i col·lectives que il·luminin camins d'esperança.

TREBALL, SINÓ UN TREBALL DECENT

Església pel treball decent

#treballdecent | www.treballdecent.cat

 www.acocat.org
 hola@acocat.org

 facebook.com/aco.acciocatolicaobrera
 [@ACOCat](https://twitter.com/ACOCat)